

Bewindvoering, mentorschap en curatele

Tot de leeftijd van 18 jaar wordt bereikt zijn de ouders de wettelijke vertegenwoordigers van een persoon. Zodra men 18 jaar wordt is men zijn/haar eigen wettelijke vertegenwoordiger en dient men zijn/haar eigen belangen te behartigen en is hij/zij zelf verantwoordelijk voor alles wat hij/zij doet.

Indien men niet in staat is zijn/haar eigen belangen te behartigen, kan mentorschap, bewindvoering of curatele worden aangevraagd.

Mentorschap is voor personen, die hun persoonlijke belangen niet (meer) kunnen behartigen. Bewindvoering is voor het behartigen van de financiële belangen. Curatele is voor mensen die zowel hun financiële als andere belangen niet (meer) kunnen behartigen.

Wat zijn de verschillen tussen curatele, bewind en mentorschap?

Ondercuratelestelling (curatele)

- is voor mensen die zowel hun financiële als andere persoonlijke belangen niet meer kunnen behartigen. De maatregel is nodig als iemand de gevolgen van zijn handelen in het geheel niet (meer) overziet;
- is de meest ingrijpende maatregel. Iemand die onder curatele is gesteld, wordt handelingsonbekwaam en mag over vrijwel niets meer zelfstandig beslissen;
- betekent dat een curator wordt benoemd om de betrokkene te vertegenwoordigen;
- beschermt de betrokkene en zijn vermogen.

Onderbewindstelling (bewind)

- is voor mensen die door hun lichamelijke of geestelijke toestand tijdelijk of blijvend niet in staat zijn om hun financiële belangen te behartigen;
- betekent dat de betrokkene handelingsbekwaam blijft;
- houdt in dat de betrokkene niet meer zelfstandig mag beslissen over goederen die (geheel of gedeeltelijk) onder bewind staan. Een bewindvoerder wordt benoemd. Hij neemt, zoveel mogelijk in samenspraak met de betrokkene, beslissingen over deze goederen;
- beschermt het vermogen van de betrokkene.

Mentorschap

- is voor mensen die hun persoonlijke belangen (belangen die niet over geld en goederen gaan) niet meer kunnen behartigen;
- betekent dat de betrokkene handelingsbekwaam blijft;
- houdt in dat de betrokkene zelf zijn financiële zaken blijft behartigen, of dat door een (familie)bewindvoerder laat doen;
- houdt in dat de betrokkene niet meer zelf mag beslissen over verzorging, verpleging en behandeling. Een mentor wordt benoemd. Hij neemt, zoveel mogelijk in samenspraak met de betrokkene, beslissingen hierover;
- beschermt de persoonlijke belangen van betrokkene.

Eisen curator, bewindvoerder en mentor

Iedereen die meerderjarig is en dat wil kan tot curator, bewindvoerder of mentor worden benoemd. Dit betekent dat u beslissingen neemt voor iemand die niet meer voor zichzelf kan zorgen. Vaak neemt een familielid deze taak op zich. Dat kan de partner van de betrokkene zijn, of één van de ouders, kinderen, broers of zusters. Een rechtspersoon (zoals een stichting) kan ook benoemd worden tot curator, bewindvoerder of mentor.

Taken en bevoegdheden

De positie van een curator lijkt veel op die van ouders of een voogd. Iemand die onder curatele staat verliest zijn handelingsbekwaamheid. Dit betekent dat de curator toestemming moet geven voor vrijwel elke handeling die de persoon verricht en alle beslissingen neemt op financieel en persoonlijk gebied. Ook kan de curator een aankoop van degene die onder curatele staat terugdraaien.

De bewindvoerder neemt alleen beslissingen over geld en goederen van iemand anders. Daarnaast mag hij een belastingaangifte doen en (bijzondere) bijstand of huurtoeslag aanvragen bij het regelen van de financiële zaken van de betrokkene. Een bewindvoerder mag niet beslissen over persoonlijke zaken. Iemand die onder bewind staat is handelingsbekwaam. Hij mag bijvoorbeeld zelf een testament maken mits hij kan overzien wat dit betekent.

De beslissingen die de mentor neemt, gaan altijd over verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding. Bij beslissingen over een geneeskundige behandeling treedt de mentor op als vertegenwoordiger van de patiënt. De mentor mag niet beslissen over financiële zaken. De persoon die onder mentorschap staat mag bijvoorbeeld zelf een huis kopen of een lening aangaan mits hij of zij kan overzien wat dit betekent.

Wie vraagt curatele, bewind of mentorschap aan?

1. de betrokkene zelf;
2. echtgenoot of geregistreerde partner;
3. ouders;
4. bloedverwanten in de zijlijn tot en met de vierde graad (broer, zus, oom, tante);
5. de voogd en al wie over de minderjarige gezag uitoefent;
6. de officier van justitie. Dat is van belang als er geen familie meer is die het verzoek kan doen of als 'de familie' goede redenen heeft om het verzoek niet zelf te doen. De betrokkene zou hun dit bijvoorbeeld zo kwalijk kunnen nemen, dat dit de verhoudingen binnen de familie te zeer zou belasten. Alleen in uitzonderlijke gevallen zal de officier van Justitie een verzoek doen;
7. de instelling waar betrokkene wordt verzorgd of die hem begeleidt. Men moet dan wel vermelden waarom de partner van de betrokken persoon, of de ouders, of de bloedverwanten tot en met de vierde graad, of de voogd het verzoek niét indienen.

Is iemand onder curatele gesteld en vindt de curator dat de curatele zou moeten worden vervangen door een bewind en/of een mentorschap, dan kan in zo'n geval ook de curator een verzoek doen. Als (een deel van) iemands goederen onder bewind is gesteld, dan kan de bewindvoerder het mentorschap aanvragen; omgekeerd kan de mentor een bewind aanvragen als daartoe aanleiding is.

Aan wie moet het verzoek worden gericht?

Verzoeken voor curatele, bewindvoerschap of mentorschap dienen te worden ingediend bij de kantonrechter van de rechtbank van het arrondissement waar de persoon woont voor wie de curatele, onderbewindstelling of het mentorschap is bedoeld.

De speciale formulieren hiervoor zijn als digitaal bestand beschikbaar en te vinden op www.rechtspraak.nl

Verplichtingen curator, bewindvoerder en mentor

De curator of bewindvoerder is verplicht jaarlijks aan de kantonrechter rekening en verantwoording af te leggen van het door hem gevoerde curatele/bewind.

De door de Stichting LUCA verstrekte jaaroverzichten voldoen aan de eisen daarvoor, tenzij de cliënt nog (een) eigen bankrekening(en) heeft. Van deze bankrekening(en) moet ook een overzicht van de saldi en inkomsten en uitgaven worden gemaakt.

Voor aankopen **boven de € 1.500,00** is altijd en in alle gevallen, ongeacht de geestelijke staat van de onderbewindgestelde, machtiging van de kantonrechter vereist, tenzij deze anders heeft bepaald. Bij het verzoek moet een kopie van de offerte overgelegd worden.

De mentor kan door de kantonrechter verzocht worden een verslag van het mentorschap op te stellen.

Om de maximaal 5 jaar dient de curator, bewindvoerder of mentor aan de kantonrechter verslag te doen van het beloop van de maatregel en daarbij in te gaan op de vraag of voortzetting ervan gewenst is.